

İngilizcesiyle “winner takes it all” sadece neo liberal ekonomide değil İngiltere seçimlerinde de belirleyicidir. “Kazanan hepsini ya da önemli bölümünü) alır” ilkesi son yirmi yıldır toplumsal ilişkilere kadar yansımıştır. Konunun bu yanı üzerinde başka bir yazıda duracağım. Bu yazının konusu İngiltere’deki son genel seçim ve bu seçimi aşan sonuçlarıdır.

İşçi Partisi’nin ağır yenilgisini seçim sistemine bağlamak kendine gerekçe uydurmaktır. İngiltere’de seçim sistemi “kazanan hepsini alır” ilkesine dayanır ve bu yıllardan beri böyledir. Ülke parlamentodaki milletvekili sayısı kadar seçim bölgesine ayrılmıştır ve her bölgede oyların fazlasını alan milletvekilliğini kazanır. Bir taraf 50,1 ve diğer taraf 49,9 bile olsa ilki kazanır ve ikinciye de bir şey kalmaz.

İşçi Partisi çoğunluğu kazandığı seçimde de sistem böyleydi. O zamanki başarıyı seçim sistemine bağlamayıp şimdiki ağır yenilgiyi sisteme bağlamak kendine gerekçe aramaktan başka şey değildir.

Muhafazakar Parti yüz yıldan beri İşçi Partisinin milletvekili kazandığı işçi ağırlıklı bazı seçim bölgelerinde bile kazanmıştır.

Gelir eşitsizliğini azaltmayı, devletleştirmeleri, sosyal devletin güçlendirilmesini savunan İşçi Partisi, bunların tersini savunan Muhafazakar Parti’ye karşı ağır yenilgi aldı, neredeyse hezimete uğradı.

Bu sonuç seçim sistemiyle açıklanamaz. İşçi Partisi de seçime katılan diğer partiler gibi bu seçim sistemini dikkate alarak çalışma yürütmüştür.

Sosyalistlerde ve sosyal demokratlarda bu işçi sınıfı şaşkınlığı yeni değildir.

1980'li yıllarda özellikle Troçkistler Polonya'daki Dayanışma Sendikası'nı desteklediler. Militan bir sendikaydı. İşçiler arasında örgütlü olduğu gibi köylülerin bir bölümünü ve muhalif aydınları da yanına almıştı. Bu sendika örneğinde işçi sınıfı önderliğinin somutlanmasını görüyorduk; tek farkla ki sendika sosyalizmi değil kapitalizmi savunuyordu.

Örgütlü işçi sınıfı kapitalizmi savunabilir mi; marksistlerin akli bu kadarını almaz ama pekala oldu. Polonya'da sosyalizmden kapitalizme geçişten sonra Dayanışma Sendikası Başkanı Leh Walesa cumhurbaşkanı da olacaktı.

Reel sosyalist ülkelerde komünist partileri yönetimlerine karşı yüzbinlerce kişinin katıldığı gösterileri yapanlar başka ülkelerden gelmemişti; yıllardır o ülkelerde yaşayan ve çalışan insanlardı. Adlarına ister işçi isterseniz emekçi deyin, komünist partilerini iktidardan çekilmeye bu insanlar zorladı.

Sosyalizm sonrası kapitalizmi yaşayan ülkelerde, mesela Bulgaristan, Romanya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve Macaristan'da sol partiler çok zayıftır. İşçiler neo liberal ve hatta ırkçı partileri seçiyorlar.

Fransa'da Ulusal Cephe'nin en fazla oy aldığı yerler eski işçi merkezleridir.

Çok sayıda örnek işçi sınıfının bırakın yüz yılı, 30 yıl öncekinden bile oldukça farklı olduğunu gösteriyor. Marksistler anlamıyor ve galiba hiç anlamayacaklar...

Marx'ın işçi sınıfının özel toplumsal rolü için saydığı gerekçeler bugün geçerli değildir. Binlerce işçinin birlikte çalıştığı ve gerektiğinde birlikte harekete geçebileceği fabrikalar oldukça azalmıştır. Bu sınıf daha fazla katmana ayrılmış, iç rekabet olağanüstü artmıştır. Fabrika işçileri azalırken hizmet proletaryası büyük oranda artmıştır ama bunların dayanışmasından değil birbirine düşmanlığından söz edilebilir.

İşçi sınıfının toplumun sosyalist değişimindeki özel rolünü ortadan kaldırdınız mı marksizmin dışına çıkarsınız. İşçi sınıfının toplumun sosyalist değişiminde rol oynayan güçlerden birisi olduğunu, özel rolü olan öncü bir güç olamayacağını, reel sosyalist ülkelerin tarihinin yanı sıra günümüz kapitalist dünyasının da bu konuda çok sayıda örnek sunduğunu savunduğunuz an, marksizmin dışına çıkarsınız.

Çıkarsak çıkarız, ne var bunda?

Kapitalizme karşı olmak için marksist olmak şart değildir.

Marksistler toplumsal gerçeğin bir bölümünü doğru görüyorlar ve bu bir bölümü genelleştiriyorlar, o zaman da sürekli yanılıyorlar.

Gerçek hiç durmadan kafalarına vuruyor ama varsın anlamasınlar.

Anlayan başka insanlar çıkıyor ve çıkacaktır...

İngiltere seçiminde sosyal bir programa karşı etkili olan kimlik politikasını anlamak istiyorsanız 1980 sonrasındaki sosyolojiyi öğrenmeniz gerekir.

Bu politika neo liberalizmin önemli kültürel sonuçlarından bir tanesidir.

Neo liberalizm sadece ekonomik bir uygulama değildir, önemli kültürel yanı da bulunmaktadır ve hatta bu ikisi birliktedir.

Bunu en iyi anlatan da kavramlarında değişikliğe yönelik 1980 sonrasındaki sosyolojidir.

Bu yazıda belirtmekle geçiyorum, üzerinde ayrıca duracağım...